

ИЗВЕШТАЈ
о раду Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу у
2022. години

Издавачка делатност

1. Зборник *Осамдесет година од избијања Другог светског рата на простору Југославије и страдања града Крагујевца: нови помаци или ревизије историје*, објављен је у суиздаваштву са Институтом за новију историју Србије, уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Део тиража откупљен је на основу Конкурса Министарства културе за откуп публикација за библиотеке.
2. Уметничко-истраживачка студија *Простор–звук–конструкција*, објављена је у склопу пројекта за младе научнике и уметнике 2021/2022, за поље уметности. Уредник је Катарина Лазаревић Сретеновић, а коуредник Филип Мисита, ФИЛУМ.
3. Монографска студија *Туристичка валоризација и правна заштита културно-историјских вила Врњачке Бање*, објављена је у склопу пројекта за младе научнике и уметнике 2021/2022, за поље друштвено-хуманистичких наука. Уредник је доц. др Данијела Пантовић, Факултет за хотелијерство и туризам, Врњачка Бања.
4. Зборник *Драгослав Срејовић и мултидисциплинарност*, садржи радове са истоименог научног скупа одржаног 29. новембра 2021, у суорганизацији са Заводом за заштиту споменика културе Крагујевац, је у штампи. Министарство просвете, науке и технолошког развоја дало је финансијску подршку штампању.

Научни и стручни скупови

1. *Прва српска конференција за примењену вештачку интелигенцију*, одржана је 19. и 20. маја у суорганизацији са Универзитетом у Крагујевцу. Представљена су најновија истраживања и резултати више од 100 истраживача из области медицине, привреде, финансија, индустрије.
2. У оквиру циклуса *Корифеји Универзитета у Крагујевцу*, одржана је, 31. марта, трибина о проф. др Владимиру Вељовићу (1923 – 1997), биологу, професору ПМФ-а и првом управнику Института за биологију ПМФ-а. Учествовали су професори ПМФ-а: проф. др Милан Станковић, шеф Института за биологију и екологију, проф. др Горица Ђелић и др Аца Марковић, редован професор у пензији. Поздравну реч дао је академик Милош Ђуран, управник.
3. У оквиру циклуса *Корифеји Универзитета у Крагујевцу*, одржана је трибина посвећена др Милосаву Миши Костићу (1953-1997) редовном професору Медицинског факултета, физиологу и спец. интерне медицине – хематологу. Трибина је одржана 7. децембра у сарадњи са Факултетом медицинских наука, а учествовали су: академик Владимир С. Костић, председник САНУ, академик Милош Ђуран, управник, проф. др Владимир Јаковљевић, декан и проф. др Небојша Анђелковић, Факултет медицинских наука.

4. Проф. Др Слободан Јанковић, Факултет медицинских наука, начелник Одсека за медицинске науке Стручног научног већа Центра САНУ, одржао је 27. априла стручни семинар *Како спречити грешке у статистичкој анализи резултата научних истраживања*.

5. Представљање најбољих пројеката одабраних на конкурс за младе научнике и уметнике Универзитета у Крагујевцу за школску 2022/23. одржано је 27. септембра. Најбоље рангиран пројекат из поља природно-математичких наука - *Антиоксидативни потенцијал новосинтетисаних кумарин Нацилхидразонских деривата – NewCoimAntiOx*, представио је др Дејан Миленковић, Институт за информационе технологије. Најбоље рангиран пројекат из поља техничко-технолошких наука - *Превазилажење поремећаја у домену инжењерског менаџмента – Унапређење организационе резилјентности – CODEMO*, представио је др Александар Алексић, Факултет инжењерских наука. Најбоље рангиран пројекат из поља медицинских наука - *Ниво витамина Ц код трудница и ефикасност суплемената витамина Ц у превенцији превременог пуцања плодовах овојака и превременог порођаја – VitCePrev*, представила је др Ана Пејчић, Факултет медицинских наука. Најбоље рангиран пројекат из поља друштвено-хуманистичких наука - *Нормативно кодирање вештачке интелигенције: изабрана питања - Normo Code – AI034*, представио је др Драган Дакић, Правни факултет. С обзиром да није било пријављених пројеката из поља уметности, финансиран је пројекат из области техничко-технолошких наука - *Моделирање критичне интеракције између циркулишућих ћелија тумора и тромбоцита у току метастазе – MODELETS*, који је представио др Миљан Милошевић, Институт за информационе технологије.

У програму су учествовали академик Милош Којић и проф. др Биљана Петровић, проректор. У име САНУ обратио се академик Богдан Шолаја.

6. Округли сто *Сећање на академика Николу Тасића* одржан је 2. децембра у знак сећања на знаменитог српског археолога и управника Центра САНУ у Крагујевцу у периоду 1997 – 2010. године. Учествовали су: академик Милош Ђуран, академик Милош Којић, дописни члан САНУ Вујадин Иванишевић, др Биљана Ђорђевић, музејски саветник Народног музеја Србије, др Владимир Петровић, научни саветник Балканолошког института САНУ и др Војислав Филиповић, виши научни сарадник Археолошког института.

Проф. др Ненад Тасић, син академика Николе Тасића, уручио је библиотеку свог оца Универзитету у Крагујевцу и она ће бити похрањена у Универзитетској библиотеци. Донација се састоји од више од 1500 књига, личних предмета, преписки, скица, микрофилмова и фотографија академика Николе Тасића. У име Универзитета у Крагујевцу, проф. др Биљана Петровић, проректор, захвалила је на овој вредној донацији.

7. Округли сто *Огледала Душана Матића* одржан је 31. октобра у Универзитетској галерији. О једном од најистакнутијих интелектуалаца свога доба говорили су: професор емеритус Светозар Рапајић и проф. др Александар Ђурић, Универзитет уметности, Гојко Божовић, песник, есејиста и издавач, доц. др Ђорђе Радовановић и проф. др Слободан Лазаревић, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу. Емитован је анимирани филм *Ивицом сна*, који је део докторске дисертације Немање Лазаревића, графичког дизајнера. Поздравну реч дао је академик Милош Ђуран, управник.

7. У сарадњи са Универзитетом у Крагујевцу обележен је *Светски дан науке – 10.*

новембар, програмом у којем су учествовали најеминентнији научници Универзитета у Крагујевцу, као и руководиоци најбољих пројеката на конкурс за младе научнике и уметнике за школску 2021/22. После уводне речи проф. др Ненада Филиповића, ректора, предавања су одржали: академик Иван Гутман („*Божја*” *честица - Хигсов (Higgsov) бозон и друге приче*), проф. др Зоран Марковић, директор Института за информационе технологије, један од добитника годишње награде за изузетне резултате у научноистраживачком раду на Универзитету у Крагујевцу за 2022. и Тијана Шуштершич, докторанд Факултета инжењерских наука, једна од лауреата међународног програма „Жене у науци”.

Предавања/промоције књига

1. Монографија *Хемијске приче из царства биљака*, објављена 2020, промовисана је на Агрономском факултету у Чачку, 24. фебруара. У промоцији су учествовали аутори: академик Иван Гутман и проф. др Горица Ђелић са Института за биологију и екологију ПМФ-а. Поздравну реч је, у име организатора, упутио проф. др Душко Брковић, продекан, а у име издавача књиге, академик Милош Ђуран, управник.

2. Др Фотис Псомопулос, главни истраживач на Институту примењених бионаука Центра за истраживање и технологију Hellas из Солуна, као гост Универзитета у Крагујевцу, одржао је предавање на тему успостављања стандарда за машинско учење у биологији, 10. марта.

3. Зборник *Осамдесет година од избијања Другог светског рата на простору Југославије и страдања Крагујевца: нови помаци или ревизије историје* промовисан је 15. априла у Народном музеју у Чачку. Учествовали су: Делфина Рајић, директорка Музеја, Лела Вујошевић, секретар Центра и др Дмитар Тасић, сарадник Института за новију историју Србије, као уредници. О значају Зборника говорио је рецензент др Далибор Денда, пуковник са Института за стратегијска истраживања Универзитета одбране, а своје радове у Зборнику представили су историчари: др Миле Бјејалац, директор Института за новију историју Србије, др Бојан Димитријевић, научни саветник Института за савремену историју и др Милош Тимотијевић из Народног музеја у Чачку.

4. Зборник *Осамдесет година од избијања Другог светског рата на простору Југославије и страдања Крагујевца: нови помаци или ревизије историје* промовисан је у Институту за новију историју Србије у Београду, 15. новембра. У промоцији су учествовали, поред уредника Зборника, Леле Вујошевић, секретара Центра и др Дмитра Тасића, вишег научног сарадника Института, и аутори текстова: др Миле Бјејалац, научни саветник и директор Института и др Раде Ристановић, научни сарадник. О зборнику је говорила др Наташа Милићевић, научни сарадник, а разговор је модерирао др Александар Р. Милетић, научни сарадник. Промоција је била хибридног типа и програм промоције је доступан на званичном youtube каналу.

5. Академик Иван Гутман одржао је предавање *Хемија и математика - Зашто сам добио награду за животно дело?* у којем је представио резултате свог, пет деценија дугог, научног рада. Предавање је одржано 17. маја на Универзитету у Крагујевцу. Академик Милош Ђуран, управник, у поздравној речи захвалио је академику Ивану Гутману, у име крагујевачке и српске академске заједнице, на великом доприносу који пружа науци и образовању.

6. Гостујући професор Универзитета у Крагујевцу др Вељко Милутиновић, редован професор ЕТФ-а у Београду, одржао је 25. маја на Универзитету у Крагујевцу, предавање *Увод у Шангај 1000: Како стићи и остати?*

7. Академик Милосав Тешић, у склопу програма *Сусрети са ствараоцима*, био је гост трибине одржане 30. маја у Универзитетској галерији. Разговор са академиком Милосавом Тешићем водио је доц. др Ђорђе Радовановић, ФИЛУМ. Поздравну реч дао је академик Милош Ђуран, управник, а трибина је уприличена у склопу *Мајских свечаности Града Крагујевца*.

8. У сарадњи са Институтом за информационе технологије, 13. јуна, др Прадипкумар Парајарупан (P. Pradeerkumar), хемичар, истраживач на Департману за хемију природних производа у Мадурату (Индија), одржао је предавање *Targeted Delivery of Doxorubicin in HeLa Cells Using Self-Assembled Polymeric Nanocarriers Guided by Deep Eutectic Solvents*. Поздравну реч дао је академик Милош Ђуран, управник, а др Ненад Јанковић, истраживач Института за информационе технологије дао је уводну реч и представио предавача.

9. Монографија *Computational Models in Biomedical Engineering – Finite Element Models Based on Smeared Physical Fields: Theory, Solutions, and Software*, чији су аутори Милош Којић, Миљан Милошевић и Артурас Зимис (Arturas Ziemys), промовисана је 20. септембра. Сажима деценијске резултате истраживања тима истраживача са Института у Хјустону (САД), Универзитета у Крагујевцу и Истраживачко-развојног центра у Крагујевцу – *BioIRC (Bioengineering Research and Development Center)*. На промоцији су, поред аутора, академика Милоша Којића и Миљана Милошевића, вишег научног сарадника у Институту за информационе технологије и ванредног професора Универзитета Метрополитан у Београду, говорили: академик Милош Ђуран, управник, проф. др Ненад Филиповић, ректор.

10. У сарадњи са Универзитетом у Крагујевцу, промовисан је истраживачко-уметнички и издавачки пројекат *Простор-звук-конструкција – Прозвук*, 30. септембра у Универзитетској галерији. Поздравну реч дао је проректор проф. др Владимир Ранковић, а о пројекту је говорила Јована Радовановић, ванредни професор ФИЛУМ-а.

11. Академик Радомир Н. Саичић одржао је предавање *Развој иминошећера као анти-ковид-19 агенаса*, 25. октобра и изнео је резултате истраживања у оквиру пројекта који финансира Фонд за науку Републике Србије, а чији је циљ проналажење новог лека против коронавируса. Академик Милош Ђуран, управник, у поздравној речи, представио је животну и радну биографију предавача.

12. Предавање др Јасмине Никодиновић-Рунић, научног саветника Института за молекуларну генетику и генетичко инжењерство Универзитета у Београду *Од отпада до лекова уз помоћ микроорганизама* одржано је 14. новембра. Академик Милош Ђуран је представио научне резултате др Јасмине Никодиновић-Рунић, захваљујући којима је стекла завидну научну репутацију у националној и светској академској заједници.

13. Промоција едиције САНУ *Живот и дело српских научника* одржана је на

Факултету педагошких наука у Јагодини, 8. новембра. Говорило се о знаменитим научницима заступљеним у едицији, који су рођењем, школовањем или радом били везани за Јагодину или околину. Академик Иван Гутман говорио је о физичару и хемичару Драгољубу Јовановићу, дописном члану САНУ, проф. др Светлана Ђурчић говорила је животу и стваралаштву академика Јосифа Панчића, а о академику Стевану Јаковљевићу говорили су: доц. др Јелена Младеновић (о Јаковљевићу као биологу) и доц. др Бранко Илић (о његовом књижевном опусу). Поздравну реч дали су проф. др Виолета Јовановић, декан и академик Милош Ђуран, управник.

14. Академик Слободан Н. Вукосавића одржао је, 1. новембра, предавање *Интеграција електронски управљаних извора у електроенергетски систем*. Поздравну реч дао је академик Милош Ђуран, управник, а проф. др Ненад Филиповић, ректор, представио је радну каријеру и научне резултате академика Слободана Н. Вукосавића.

15. Дописни члан САНУ Јован Делић одржао је, 21. децембра у Универзитетској галерији, предавање *О лирском спеву „Усправна земља“ Васка Поне*, поводом обележавања стогодишњице рођења великана српске поезије. Поздравну реч дао је академик Милош Ђуран, управник.

Изложбе и концерти

1. Концерт *Вокална музика академика Ивана Јевтића* одржан је 17. марта у свечаној сали Прве крагујевачке гимназије. Наступила је Евгенија Јеремић, сопран, у пратњи Наталије Младеновић, пијанисткиње, Јована Савића, трубача и Сање Марић, флаутисткиње. Поздравну реч дао је академик Милош Ђуран, управник.

2. У сарадњи са Огранком САНУ у Нишу, Народном библиотеком „Вук Караџић“ из Крагујевца и Народном библиотеком „Раде Драинац“ из Прокупља уприличена је гостујућа изложба *Душан З. Милачић – романиста, књижевник, преводилац (1892-1979)*. На отварању изложбе, после уводне речи академика Милоша Ђурана, управника и Мирка Демића, директора Народне библиотеке „Вук Караџић“, о животу и делу др Душана Милачића говорили су: проф. др Драган Жунић, координатор активности у Огранку САНУ у Нишу, Драган Огњановић, директор Народне библиотеке „Раде Драинац“, проф. др Горан Максимовић, Филозофски факултет у Нишу, као и Јован Младеновић, музејски саветник и аутор изложбе.

Изложба је, Галерији Народне библиотеке „Вук Караџић“ у Крагујевцу, трајала од 20. до 30. јуна.

3. Изложба *Поеме у боји - Пиктопоетски поглед Душана Матића*, у суорганизацији са Народном библиотеком „Душан Матић“ из Ћуприје, трајала је од 31. октобра 12. новембра у Универзитетској галерији. Публика је имала ексклузивну прилику да види Матићеве личне предмете, цртеже, документа, књижну грађу и друге драгоцене артефакте, који никада до тада нису напуштали Ћупријску библиотеку. На отварању изложбе говорили су академик Милош Ђуран, управник, Љиљана Ђорђевић, директорка Народне библиотеке „Душан Матић“ и Гордана Марковић, виши библиотекар и управница Матићевог Легата. У уметничком програму наступили су професори музичке школе „Душан Сковран“ из Ћуприје.

